

Број/Број: 04/1,03/11-05-1-327/11
Сарајево/Sarajevo, 03. 02. 2012.

**ИЗВЈЕШТАЈ СА ПРВОГ ДИЈЕЛА РЕДОВНОГ ЗАСЈЕДАЊА
ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ САВЈЕТА ЕВРОПЕ, СТРАЗБУР,
23 - 27. 01. 2012.**

Први дио редовног засједања Парламентарне скупштине Савјета Европе одржан је у Стразбуру од 23. до 27. јануара 2012. године. На засједању је учествовала Делегација Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине у Парламентарној скупштини Савјета Европе, у којој су били:

1. Милица Марковић, чланица Делегације;
2. Саша Магазиновић, члан Делегације;
3. Борјана Кришто, чланица Делегације;
4. Исмета Дервоз, замјеница члана;
5. Крунослав Врдољак, замјеник члана;
6. Севда Ваљевчић, привремени секретар Делегације и
7. Аднан Бешић, преводилац.

На почетку засједања Парламентарна скупштина Савјета Европе потврдила је акредитиве Делегације Босне и Херцеговине, као и осталих националних делегација.

На отварању првог дијела редовног засједања у 2012. години, изабран је **нови, 26. по реду предсједник Парламентарне скупштине Савјета Европе, г. Жан Клод Мињон**, делегат из Француске. У свом обраћању Скупштини, истакао је да у току свог мандата жели обезбиједити да владавина права, поштовање људских права као и демократија не буду само празне ријечи, као и напредак на тим подручјима, унутар и ван наших граница, уз учешће европских сусједа који се крећу на путу демократије. Г. Мињон намјерава да Савјет Европе поново врати у центар европске и међународне сцене. Визија коју г. Мињон има за Савјет Европе јесте Европа људских права као неизбјежна стварност. Претходник г. Мињона, г. Мевлут Чавушоглу, у свом обраћању изјавио је да је током свог предсједавања Парламентарном скупштином Савјета Европе урадио најбоље што је могао за јачање Скупштине и њене институционалне улоге, мада се увијек може боље.

Првог дана засједања, 23. 01. 2012. године, одржан је и **састанак Комитета за поштовање обавеза и ангажмана земаља чланица Савјета Европе (Мониторинг комитета)**. Из Делегације ПСБиХ састанку су присуствовали Милица Марковић и Саша Магазиновић. На поменутом састанку разматран је Предлог резолуције о

функционисању демократских институција у Босни и Херцеговини као и амандмани уложени од дијела Делегације БиХ у Парламентарној скупштини Савјета Европе (Милица Марковић, Борјана Кришто, Младен Иванић, Младен Босић, Бошко Томић). Предсједништво БиХ већ 10 година није било у стању да именује кандидата за кључне позиције у Венецијанској комисији, Европском комитету за спречавање мучења и нељудског и понижавајућег третмана или кажњавања (СРТ), Европској комисији за борбу против расизма и нетолеранције (ЕКРИ), те у тијела Савјетодавног комитета Оквирне конвенције за заштиту националних мањина. Трајан циклус застоја и сучељавања омета завршетак многих потребних реформи у значајним секторима као што су демократске институције, владавина права и људска права. У суштини, БиХ је од 2006. године постигла врло мали напредак када је у питању испуњавање кључних преузетих обавеза према Савјету Европе. Мониторинг комитет навео је да је за функционисање државе неопходна свеобухватна реформа Устава која би омогућила држави да се ослободи „институционалних окова“ успостављених Дејтоном, почевши са промјенама одредаба о кворуму и правилима гласања који су били систематски злоупотребљавани и који су кочили све процесе доношења одлука.

Другог дана засједања ПС Савјета Европе, 24. 01. 2012. године, великом већином гласова (111 „за“, 3 „против“ и 6 „суздржаних“) усвојени су Извјештај и **Резолуција о функционисању демократских институција у Босни и Херцеговини 1855 (2012)**.¹

Усвојеном резолуцијом Парламентарна скупштина Савјета Европе подсјећа на Резолуцију 1701 (2010) о функционисању демократских институција у БиХ, којом је позвала све кључне политичке актере да прије избора у октобру 2010. године започну конструктивни дијалог о конкретним предлозима амандмана на Устав БиХ, као и на Резолуцију 1725 (2010) о хитној потреби за уставним реформама у Босни и Херцеговини. Скупштина јако жали што власти нису уложиле никакав стваран напор како би се раније покренуо озбиљан институционални процес чији би циљ био припремање свеобухватног пакета уставних амандмана, те понавља да је пресуда у предмету Сејдић и Финци правно обавезујућа и да мора бити извршена. Скупштина упозорава да би чланство Босне и Херцеговине у Савјету Европе могло бити угрожено уколико неопходни амандмани не буду усвојени на вријеме, односно прије наредних избора 2014. године. Резолуцијом се, уз остало, наглашава да ће дешавања у Босни и Херцеговини бити праћена са посебном пажњом до 15. марта, након чега ће, зависно од напретка у БиХ у примјени ове као и резолуција 1701 (2010) и 1725 (2010), бити донесена одлука о будућим потезима Савјета Европе.

Чланови Парламентарне скупштине БиХ: Милица Марковић, Борјана Кришто и Саша Магазиновић имали су појединачна излагања о овој тачки дневног реда.

Милица Марковић је у свом обраћању казала да су се ствари у БиХ ипак преокренуле у позитивном правцу те да је оптимиста и да вјерује да ћемо до сједнице Парламентарне скупштине Савјета Европе у априлу моћи обавијестити Скупштину да је извршена пресуда у предмету Сејдић и Финци, и да је нови Савјет министара почео да ради у пуном капацитету. Навела је да би вољела да то буде добра информација баш у вријеме априлског засједања, када се навршава 10 година од чланства БиХ у Савјету Европе. „Понекад живот намјести да се веома важне ствари догоде у исто вријеме“, казала је гђа Марковић.

Борјана Кришто се у свом обраћања осврнула на нужност корекције Извјештаја како би се потпуно објективно приказало стање у функционисању демократских

¹ Прилог Извјештају

институција у БиХ. Гђа Кришто сматра да у Извјештају није објективно приказано стање у појединим областима, те да при томе није уважена чињеница да је у међувремену било значајних помака. Када је у питању процес успостављања власти на нивоу Федерације БиХ, гђа Кришто осврнула се на одлуку Централне изборне комисије БиХ којом је утврђено да избори за Дом народа Парламента ФБиХ нису спроведени у складу са одредбама Изборног закона БиХ те да нису испуњени услови за његово конституисање, као и на одлуку којом је утврђено да избор председника и потпредседника ФБиХ није спроведен у складу са Изборним законом БиХ и којом се поништава избор председника и потпредседника ФБиХ. На жалост, високи представник је суспендовао ове одлуке Централне изборне комисије БиХ, иако су оне засноване на закону. Наведене активности високог представника довеле су до ситуације супротне оној коју би његово дјеловање требало да осигура. Овом одлуком стваљене су на кушњу демократске процедуре те спровођење и поштовање изборних резултата, што је засигурно изазвало правну несигурност и пољуљало темеље правне државе, посебно је истакла гђа Кришто. Свима мора бити јасно да БиХ чине три конститутивна народа и грађани те да нико нема право да занемарује њихову вољу и интересе. Само у духу толеранције, разумијевања и међусобног уважавања можемо градити просперитетно друштво утемељено на демократским принципима, истакла је гђа Кришто.

Саша Магазиновић честитао је извјестиоцима на Извјештају и Резолуцији. У свом обраћању г. Магазиновић је нагласио да су ствари први пут назване правим именом. Извјештај говори о БиХ као мултиетничкој земљи грађана са једнаким правима. Г. Магазиновић је навео да се у потпуности слаже с том визијом и да се бори за њу сваки дан, међутим постоје снажне политичке снаге које се боре против тога, и то је проблем у Босни и Херцеговини. Излагање је завршио ријечима гђе Волдсет: "Вријеме је да БиХ крене из етнократије у демократију."

У расправи су, осим њих, учествовали представници свих парламентарних група, као и велики број представника делегација држава чланица Савјета Европе.

Парламентарна скупштина Савјета Европе још једном је позвала власти у БиХ и кључне политичке актере да преузму одговорност, прекину опструкције и раде конструктивно на нивоу државних институција како би се окончале сталне блокаде и сукобљавања. „Вријеме је да се крене из етнократије према демократији“, посебно су истакли извјестиоци гђа Карин Волдсет (Норвешка, EDG) и г. Жан-Клод Мињон (Француска, EPP/CD).

Другог дана засједања, 24. 01. 2012. године, Парламентарна скупштина Савјета Европе изабрала је г. **Нилса Муижниекса** из Летоније за новог **комесара за људска права Савјета Европе**, на период од шест година, почевши од 1. априла 2012. године. Нилс Муижниекс изабран је у првом кругу апсолутном већином гласова. Канцеларија комесара Савјета Европе успостављена је 1999. године као независна институција у оквиру Савјета Европе, с циљем промовисања свијести о људским правима, те промовисања поштовања људских права у свим државама чланицама. Скупштина је изабрала комесара са листе на којој су била имена три кандидата, а коју је саставио Комитет министара. Осим г. Нилса Муижниекса, на листи су се налазила још два кандидата, и то: Пјер-Ив Монет (Белгија) и Франс Тимерманс (Холандија). Помоћ при избору кандидата Парламентарној скупштини Савјета Европе пружио је Поткомитет за људска права, који је имао за задатак да на основу разговора са кандидатима и процјене њихове биографије Скупштини достави препоруке за избор комесара.

У складу са договором, распоред чланова Делегације ПСБиХ у комитетима је сљедећи:

- **Комитет за политичка питања и демократију** (члан Саша Магазиновић, замјеник Младен Босић)
- **Комитет за правне послове и људска права** (чланица Милица Марковић, замјеница чланице Нермина Капетановић)
- **Комитет за социјална питања, здравље и одрживи развој** (чланица Милица Марковић, замјеница чланице Борјана Кришто)
- **Комитет за миграције, избјеглице и популацију** (члан Саша Магазиновић, замјеник Крунослав Врдољак)
- **Комитет за културу, науку и образовање** (чланица Исмета Дервоз)
- **Комитет за равноправност и недискриминацију** (чланица Исмета Дервоз).

На састанку Комитета за културу, науку и образовање, гђа Исмета Дервоз именована је у чланство Поткомитета за медије и информативно друштво као и у чланство Поткомитету за културу, разноврсност и наслеђе који дјелује у оквиру Комитета за културу, науку и образовање.

1. ЗНАЧАЈНИЈЕ ТЕМЕ ЗАСЈЕДАЊА

Право сваког да учествује у културном животу

Извјеститељка гђа Мјуриел Марланд-Милитело (Француска ЕРР/СД) у свом извјештају истраживала је улогу демократске државе у вези са подстицањем и одржавањем креативности слободе која тече из културе у свим њеним облицима, поготово за младе. Богатство људске имагинације и трагање за значењем лежи у срцу огромног распона активности које се називају “културним”. Култура нуди људским бићима слободу да дефинишу своје мјесто на свијету и да подијеле са другима своју уникатну перспективу о животу. Право учешћа у културном животу је кључно за систем људских права.

У усвојеној **Резолуцији бр. 1990 (2012)** Парламентарна скупштина Савјета Европе истакла је да право свакога да учествује у културном животу подразумијева једнак и слободан приступ за све. Усвајањем текста на основу извјештаја Мјуриел Марланд-Милитело (Француска ЕРР/СД), Скупштина је казала да држава не само да има одговорност да обезбиједи широку понуду културних услуга, већ би требало да дјелује и као иницијатор, промотер и регулатор интеракције међу јавним и приватним сектором. У пракси би то требало да значи адекватно финансирање за културу и културно наслеђе, као и усмјеравање новца на пројекте који ће ојачати синергију и сарадњу, охрабрити појединце и средине да учествују умјесто да само посматрају. Комитет министара би према посланицима требало да формално подржи “Смјернице за развој политике којим би се обезбиједило ефикасно учешће у културном животу”.

Гарантовати мјеродавност и ефикасност Европске конвенције о људским правима

Европски суд за људска права сусреће се са многим тешкоћама, међу којима је и пораст броја неријешених предмета. Суд је инструмент са изузетно позитивним утицајем на европски закон и праксу, међутим не може постати замјена за националну

заштиту људских права. То у ствари подразумијева дјеловање Европског суда за људска права из позадине.

Према Парламентарној скупштини Савјета Европе, Европски суд за људска права требало би да буде “кћи” националним властима, владама, судовима и парламентима, који би морали имати кључну улогу у гарантовању и заштити људских права у читавој Европи. Скупштина је усвојила **Резолуцију 1856 (2012)**, на основу извјештаја Класа де Вриса (Холандија, SOC), у којој је наведено да приоритет треба да буде рјешавање тешкоћа са којима се сусрећу оне земље у којима се на одговарајући начин не примјењују норме Конвенције. Представљајући свој извјештај, извјестилац Клас де Вриес (Холандија, SOC) истакао је проблем структуралних недостатака у појединим земљама, а што даље за последицу има гомилање предмета из тих земаља пред Судом (70% захтјева који чекају рјешавање пред Судом је из само шест држава, и то: Италије, Пољске, Румуније, Русије, Турске и Украјине). Скупштина је нагласила да би национални парламенти требало да имају кључну улогу, прије свега у усклађивању нацрта закона у земљи са Конвенцијом, с једне стране, те потпуним извршењем пресуда Суда с друге стране.

Ситуација у Бјелорусији

Извјештај о ситуацији у Бјелорусији припремио је г. Андрес Херкел (Естонија EPP/CD) у којем је изразио дубоку забринутост због погоршања стања људских права, грађанских и политичких слобода у Бјелорусији. У извјештају осуђује власти у Минску за најмерно окретање леђа Европи и вриједностима које Европа промовише. Скупштина усвојеним текстом **Резолуције 1857 (2012)** осуђује континуиран прогон, шиканирање, као и застрашивање припадника опозиције и малтретирање активиста цивилног друштва, независних медија и бранилаца људских права, те изражава забринутост због услова у притвору политичких затвореника. Скупштина надаље осуђује недавне законске измјене којима се додатно ограничава слобода изражавања, окупљања и удруживања.

Скупштина позива власти Бјелорусије на ослобађање и рехабилитацију свих политичких затвореника, те на уздржавање од притиска на све политичке затворенике. Осим тога Скупштина тражи да власти у Бјелорусији наставе процес реформе изборног законодавства узимајући при томе у обзир читав низ препорука ОЕБС-а и Венецијанске комисије. Скупштина подстиче државе чланице Савјета Европе да користе дипломатски и политички утицај како би позвале власти Бјелорусије на уклађивање домаћих закона са међународним стандардима у области људских права, те на сарадњу са Савјетом Европе, ОЕБС-ом, Европском унијом и тијелима Уједињених нација.

Поштовање обавеза и ангажмана Србије

Слиједом расправе одржане на основу извјештају г. Давида Харутиниана (Јерменија) и г. Индреака Сара (Естонија, SOC) парламентарци су честитали Србији на напретку у поштовању обавеза и дужности од последње резолуције Скупштине 2009. године те на серији импресивних реформи. Власти Србије континуирано су испуњавале обавезе које су преузеле приступањем Савјету Европе 2003. године. Успостављена је клима политичке стабилности, те је учињен значајан напредак када је у питању приступање ЕУ. Од посебног значаја је и сарадња са Хашким трибуналом остварена, прије свега, хапшењем и изручењем Ратка Младића и Горана Хацића, оптужених за ратне злочине.

У усвојеној **Резолуцији 1858 (2012)** између осталог се наводи важна улога Србије у региону као и у успостављању мирног дијалога са Приштином, што је резултирало потписивањем Уговора о слободи кретања као и узајамним признавањем школских и универзитетских квалификација. До сада је Србија потписала и ратификовала 77 конвенција Савјета Европе. Потписано је још шест конвенција које чекају на ратификацију.

Одобравањем извјештаја Давида Харитуниана (Јерменија, EDG) и Индрека Сара (Естонија, SOC) парламентарци су позвали Србију да, прије него што Скупштина оконча свој мониторинг над њом, постигне напредак у сљедећим кључним областима, а нарочито да: потпуно спроведе реформе правосудног система те снажније мјере против корупције, омогући већу независност медијима те побољша климу за националне мањине, посебно Роме.

Заштита људских права и достојанства водећи рачуна о претходно израженим жељама пацијената

Тренутно постоји генерални консенсус да нико не може бити принуђен да трпи медицинско лијечење против своје воље. Жеље способног одраслог човјека, када су јасно изражене, морају превладати чак и када он одбије да се лијечи. Став Комитета за социјална питања је да би државе морале у потпуности примјењивати Конвенцију о биомедицини. Како би подстакла државе чланице да више узимају у обзир претходно изражене жеље пацијената, Скупштина их је позвала да потпишу, ратификују и потпуно примијене Конвенцију из Овиједа, ако то нису учиниле до данас. У Резолуцији **1859 (2012)** наглашава се да конвенције Савјета Европе које су обавезујуће укључују право сваког људског бића да не буде приморан на лијечење против своје воље. Конвенција посебно прописује да ће се претходне жеље које се односе на медицинске интервенције, које пацијент није у стању да изражава у току саме интервенције, морати изимати у обзир. Скупштина је истакла да је ситуација у државама различита. На основу закључака извјестиоца Џордија Хакла и г. Косте (Шпанија ALDE), Скупштина препоручује да земље које немају законе о томе уведу законске одредбе којим би била регулисана ова област.

Побољшати људска права жена у свијету

Упркос бројним обавезама које су државе преузеле у посљедњој деценији у погледу промовисања и заштите женских права, према мишљењу Комитета за једнакост и недискриминацију, напредак у побољшању женских права на глобалном нивоу мањи је од очекиваног. Неједнакост и дискриминација жена и даље је системски широко распрострањена.

Извјештај о људским правима жена у свијету припремила је Луди Ер (Луксембург, SOC), истичући да у цијелом свијету насиље непропорционално погађа жене. У свом извјештају гђа Ер је истакла да је свака трећа жена у различитим периодима живота била претучена, присиљена на секс или је на неки други начин злостављана. Само 19% чланова парламента чине жене. Усвојеном **Резолуцијом 1860 (2012)** Скупштина позива државе чланице да воде рачуна о родној димензији у свим политикама и законодавству. Посебно изражава забринутост због могућег погоршања

неравноправности полова као посљедице разилитог утицаја економске и финансијске кризе на мушкарце и жене, а што захтијева одговарајуће мјере. Државе чланице требало би да осигурају једнаку заступљеност жена у политичким тијелима одлучивања, као и да појачају своје напоре у борби против дискриминације.

Промовисати Конвенцију Савјета Европе о превенцији и борби против насиља над женама и насиља у породици

Конвенција Савјета Европе о спречавању и сузбијању насиља над женама и насиља у породици, која је отворена за потписивање у мају 2011. године, најдалекосежнији је инструмент у свијету у овој области. Троструки фокус на заштити жртава, процесуирању починилаца и мијењању друштвених ставова, заснован на снажном и иновативном систему мониторинга, може потенцијално спасити и промијенити животе милиона жртава, те осјетно побољшати положај жена у Европи и шире. Међутим, да би се ово десило, најприје мора бити преточено у закон и на крају мора ступити на снагу у што је могуће више држава.

У **Резолуцији 1861 (2012)** све државе чланице које то још нису урадиле позване су да потпишу Конвенцију из Истанбула, те да је ратификују што прије. Ова конвенција која пружа свеобухватан оквир за спречавања насиља над женама штитећи своје жртве и процесуирајући починиоца не може ступити на снагу док је не потпише одређени број држава (најмање 10, укључујући 8 држава чланица). На основу извјештаја Жозеа Мендеса Боте (Португал, ЕПП/CD), Скупштина је затражила да све државе чланице предузму низ мјера за промовисање Конвенције и олакшавање њеног потписивања и ратификације. Како би се повећао утицај Конвенције и на државе које нису чланице Савјета Европе, Скупштина подстиче "УН жене" и ИПУ на њено промовисање. Скупштина такође поздравља одлуку Комитета за равноправност полова и недискриминацију о именовању генералног извјештиоца о насиљу над женама, те вјерује да ће то допринијети повећању видљивости и релевантности рада Скупштине у тој области.

Функционисање демократских институција у Украјини

Мониторинг комитет је забринут због бројних недостатака у суђењима због "злоупотребе положаја" и "прекорачења службених овлашћења" који се тренутно одвијају против бивших чланова владе у Украјини. Према Мониторинг комитету, одредбе кривичних закона који се примјењују у тим суђењима омогућавају *post facto* криминализацију нормалног политичког одлучивања. То је у супротности са владавином права и неприхватљиво је. Оптужбе на основу тих одредаба кривичног закона укључују и оне против бивше премијерке Јулије Тимошенко, које би, према мишљењу Мониторинг комитет, требало да буду повучене. У **Резолуцији 1862 (2012)** која је усвојена на основу извјештаја Мелис Репс (Естонија, ALDE) и Маријете де Пурбех-Лундин (Шведска, ЕПП/CD), Скупштина је изразила своју забринутост због погоршања здравственог стања гђе Тимошенко, те је позвала власти Украјине да омогуће да је лијече независни љекари. Скупштина такође позива власти Украјине да ослободе бившег министра унутрашњих послова Јурија Лутсенка и бившег министра одбране Валерија Ивашенка, прије свега из хуманитарних разлога, те због погоршања њиховог здравственог стања.

Ови проблем посљедица су недостатака у систему правосуђа. Истакнуто је да власти Украјине треба да посвете пажњу повећању независности судства и смањењу прекомјерних притворских мјера, те да спроведу уставне реформе и промијене изборни закон.

Пресељавање становништва: кршење људских права

Пресељавање популације је комплексан феномен. Ова процедура и пракса није обухваћена расправама о људским правима. То се догађа у промјенљивим околностима, од ратних и послератних ситуација до периодичних сукоба, чак и у вријеме мира, а подразумијева пресељавање, као и поновно насељавање људи у границама или ван граница државе. У прошлости, пресељавање популације прихваћено је као начин смиривања политичких, етничких и религиозних конфликта. У данашње вријеме то се сматра озбиљним кршењем међународних прописа.

У **Резолуцији 1863 (2012)** усвојеној на основу извјештаја Егидијуса Вареикиса (Литванија, ЕПР/CD), Скупштина је осудила сваки облик присилне миграције људи у Европи и свијету, што укључује и кретање лица у или из неког подручја, било унутар или преко међународне границе, у или изван окупираног подручја, без слободног пристанка. Скупштина је истакла да се премјештањем становништа крши међународно кривично право и међународно хуманитарно право као и принципи међународног јавног права. Скупштина је позвала све чланице Савјета Европе да осуде такву праксу, да правилно размотре своје пријашње понашање и да промовишу усвајање међународног, законског и обавезујућег инструмента, којим ће се учврстити већ постојећи стандарди представљени у различитим међународним законодавним инструментима и којим се дефинишу сви облици извршног трансфера популације.

Демократски трендови у Европи: преокренути изазове у могућности

Док је глобална популација у порасту (недавно је досегла број од 7 милијарди), у Европи се број становништва пропорционално смањује. Државе чланице Савјета Европе тренутно чине 12% свјетске популације, с тим што се до 2050. године очекује пад на 9%. Више од трећине европских становника до тада ће имати више од 60 година. Упркос паду стопе фертилитета и старењу становништва, Европа још увијек има прилику да остане економски и политички утицајна унутар те нове динамике. Одобравањем извјештаја гђе Нурсуне Мемецен (Турска, ALDE), те усвајањем **Резолуције 1864 (2012)** Скупштина позива државе чланице да подстичу иновације и технологију та да повећавају улагање у људски потенцијал, посебно према досељеницима, које треба посматрати као главну радну снагу.

2. ЗНАЧАЈНИЈА ОБРАЋАЊА ПАРЛАМЕНТАРНОЈ СКУПШТИНИ САВЈЕТА ЕВРОПЕ

Другог дана засједања парламентарцима се **обратила генерална директорица Унескоа, гђа Ирена Бокоба**. На почетку излагања директорица је навела да је култура призма кроз коју људи пројцирају елементе свог живота. Истакла је релевантност културе као једног од основних људских права, наглашавајући важност сарадње са Савјетом Европе. Гђа Бокоба објаснила је разноликост Унескове нормативне акције и нагласила изазове нове технологије и утицај на нове културне видике. Посебно је истакла да би културне норме требало интегрисати у јавне норме на националном и регионалном нивоу.

Трећег дана засједања Скупштини се обратио **министар спољних послова Грузије г. Григол Вашадзе**, који је рекао "да је увјерен да је процес интеграције у европске институције најбољи начин превентивног механизма против обнављања нестабилности и насиља". **Г. Вашадзе** изјавио је да подржава реформу Савјета Европе. У свом обраћању посебно је истакао напредак своје земље у погледу управљања, те правила демократије и законодавства. Посебно је нагласио правило против корупције, тзв. принцип нулте толеранције. На крају је цитирао Улофа Палмеа, бившег премијера Шведске, наводећи да је демократија питање људског достојанства, а људско достојанство је право и практична могућност стварања будућности са другима.

Енглески премијер **Дејвид Камерон** обратио се Скупштини трећег дана засједања. Том приликом рекао је да је 47 земаља чланица Савјета Европе имало 'генерацијску' прилику да побољша услове људских права, слободе и достојанства. Према његовим ријечима, за 800 милиона људи којима Суд служи потребна је његова истинска реформа. Ово је прави тренутак за реформу - која је практична, сензибилна и повећава углед Суда.

Четвртог дана засједања уприличена су обраћања помоћника генералног секретара Уједињених нација и извршне директорице "УН жена" гђе Мишел Башле и досадашњег повјереник за људска права Савјета Европе г. Томаса Хамарберга.

Гђа Мишел Башле, помоћник генералног секретара Уједињених нација и извршна директорице "УН жена" навела је да жене желе да њихова основна људска права буду поштована. Бивша предсједница Чилеа, дугогодишњи борац за права жена, тражи повећање полне једнакости и јачање положаја жена. "Наш највећи изазов је да обезбиједимо да напорни рад и достигнућа жена не буду изгубљена него заштићена и унапријеђена током овог периода строгости и транзиције", навела је гђа Башле. Штавише, потврдила је подршку УН-а женама из арапских земаља и позвала земље чланице да ратификују значајну конвенцију Савјета Европе о превенцији и борби против насиља над женама и насиља у породици. Посебно је похвалила Савјет Европе на посвећености у остваривању једнаког учешћа жена и мушкараца, како би политички живот постао стварност.

Досадашњи повјереник за људска права Савјета Европе, г. Томас Хамарберг, представио је Извјештај за 2011. годину о активностима током трајања његовог мандата. У Годишњем извјештају идентификоване су области у којима је потребна јача политичка акција, прије свега у области правосудног система који не функционише у многим државама чланицама Европске уније. Корупција, политичка пристрасност и недостатак ресурса уништавају самосталност и кредибилитет правосуђа. Јачање права је кључно како би се обновило повјерење јавности у правосудни систем. Рекао је да жали што је дошло до повећаног притиска на медије, што је за последицу имало нарушавање њихове самосталности и плурализма. Особе са посебним потребама и даље су искључене из кључних сектора живота. Навео је да Роми и даље живе у биједи и пате од отуђености у многим европским земљама. Маргинализација и стигматизација много утичу на свакидашњи живот лезбијки, геј, бисексуланих и трансексуалних лица

у неким земљама. Комесар за људска примијетио је да је однос према онима који траже азил и мигрантима постепено постао све негативнији. Дискриминација над женама и даље се наставља на радном мјесту, као и на пољу едукације и у политичком дјеловању. Као највећу бригу, г. Томас Хамарберг нагласио је животне стандарде старијих лица.

Припремила²
Привремени секретар Делегације

Севда Ваљевчић

Достављено:

- Колегијумима оба дома ПСБиХ
- Комисији за спољне послове ПДПСБиХ
- Комисији за спољну и трговинску политику, царине, саобраћај и комуникације Дома народа ПСБиХ
- Делегацији ПСБиХ у ПССЕ
- Колегијуму Секретаријата
- Министарству иностраних послова БиХ
- а/а

² Уз сагласност чланова Делегације